

تدوین استراتژی بهینه توسعه توریسم در راستای توسعه اقتصادی

شهر ارومیه با استفاده از مدل Meta-SOWT

اصغر عابدینی^۱، حدیث بردبار^{۲*}

۱- استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه ارومیه، ایران as.abedini@urmia.ac.ir

۲- دانشجوی کارشناسی مهندسی شهرسازی، دانشگاه ارومیه، ایران hadisbordbar۱۳۷۳@gmail.com

چکیده

صنعت گردشگری در دنیا، یکی از منابع مهم درآمد و در عین حال از عوامل موثر در تبادلات فرهنگی بین کشورهاست و به عنوان گسترده ترین صنعت خدماتی جهان، حائز اهمیت ویژه ای است. گردشگری به عنوان صنعتی نوپا در سال های اخیر، تاثیرات زیادی بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهان داشته است. بنابراین باید زمینه ی توسعه گردشگری از جنبه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی فراهم شود. هدف تحقیق بررسی تاثیر توسعه صنعت توریسم بر توسعه اقتصادی و کاهش و ابستگی به اقتصاد تک محصولی میباشد. نمونه مورد مطالعه، شهر ارومیه است که دارای جاذبه ها و قابلیت های متعدد طبیعی، تاریخی و فرهنگی می باشد. از جاذبه های طبیعی میتوان به دریاچه ارومیه، دریاچه مارمیشو، تفرجگاه بند و...، نیز از جاذبه های دیدنی و تاریخی میتوان به موزه ارومیه، مسجد جامع ارومیه، سه گنبد، بازار قدیمی ارومیه و .. اشاره نمود. روش تحقیق به صورت توصیفی و تحلیلی میباشد. پژوهش حاضر با رجوع به اسناد کتابخانه ای و بررسی و تحلیل اسناد و متون و مطالعات میدانی به انجام رسیده است. جامعه آماری مورد مطالعه ۴۰ کارشناس در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری که به صورت تصادفی و با روش دلفی انتخاب شده اند، میباشد. در نهایت با استفاده از مدل Meta-SOWT داده ها تحلیل شده است. اهم یافته های پژوهش نشان میدهد، در میان عوامل کلان محیطی، وابستگی به صنایع از امتیاز بالاتری نسبت به سایر عوامل برخوردار است. و ایجاد راه های ارتباطی مناسب و سالم و بازسازی و نوسازی آنها، مستلزم توجه سریع تر مسئولین میباشد. و نیز مشکلاتی مانند وابستگی به صنایع، فرسودگی و عدم پاسخگویی زیرساخت ها در زمینه گردشگری را باید مرتفع کرد و بعد از عوامل کلان محیطی، لزوم ایجاد راه های ارتباطی مناسب و سالم در رتبه ی بعدی توجه و رسیدگی قرار میگیرد.

کلمات کلیدی: توریسم، توسعه اقتصادی، ارومیه، Meta-SOWT

۱-مقدمه

امروزه صنعت گردشگری در دنیا، سومین پدیده اقتصادی بعد از صنایع نفت و خودروسازی است (کاظمی، ۱۳۸۶) و گردشگری به پدیده ای تاثیرگذار در اقتصاد جهانی تبدیل شده است (ابراهیم زاده و آقاسی، ۱۳۹۰: ۵، بیگی فیروزی، ۱۳۹۱: ۲). بطوریکه گردشگری به عنوان صنعتی نوپا در سال های اخیر، تاثیرات زیادی بر وضعیت اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جهان داشته است. ایجاد اشتغال، ارز آوری، تعادل منطقه ای، کمک به صلح جهانی، کمک به سرمایه گذاری در میراث فرهنگی و مانند آن، از جمله مزایای این صنعت محسوب میشود (صدر موسوی، دخیلی کهنموئی، ۱۳۸۳). بنابراین توسعه صنعت گردشگری، بویژه برای کشورهای در حال توسعه مانند کشور ایران که با معضلاتی همچون میزان بیکاری بالا، محدودیت منابع ارزی و اقتصاد تک محصولی مواجه هستند، از اهمیت فراوانی برخوردار است (طییبی و همکاران، ۱۳۸۷: ۸۴).

تاکید بر اهمیت صنعت توریسم در ایران از آن جهت است که ایران از نظر جاذبه های توریستی جزء ۱۰ کشور اول جهان قرار داشته و ظرفیت بالقوه بالایی برای گسترش جهانگردی و توریسم بین المللی دارد. در این میان، با توجه به محدودیت منابع تخصیصی برای فعالیت های مختلف اقتصادی، مطالعه در زمینه اثرات اقتصادی از اهمیت فوق العاده ای برخوردار خواهد بود و میتواند ابزار قدرتمندی برای تصمیم گیران و سیاستگذاران اقتصادی کشور تدارک ببیند. بنابراین باید برای فراهم ساختن